

קלף פרוע

הבחירות הגורליות בצרפת: על המועמדים, וההשלכות האפשריות על עתיד אירופה

ד"ר עמנואל נבון בטור המנתח את סיכויי המתמודדים בבחירות בצרפת, וההשלכות הצפויות על עתידה של צרפת

עמנואל נבון | 20/04/2017 09:34

הבחירות לנשיאות צרפת ביום ראשון הן מן המוזרות ומן הבלתי צפויות שאני זוכר. ישנם סיכויים טובים למועמדים קיצונים והזויים, בעוד שמצביעים רבים עדיין מתלבטים. לתוצאת הבחירות תהיינה השלכות גורליות על עתידה של צרפת ושל האיחוד האירופאי.

• רוצה לקבל עדכונים חמים בזמן אמת? הירשם לניוזלטר של ביזפורטל

היות ומועמד חייב לקבל לפחות 50% כדי להיבחר (שלא כמו בארה"ב), תמיד נערכים שני סיבובים. בסיבוב הראשון מתמודדים בבחירות אלו 11 מועמדים, חלקם אנשים הזויים וקיצונים, כולל רועה צאן שנסע לסוריה פעמיים כדי לפגוש את בשאר אסד (ב-2015 וב-2017); פועל מפעל ומורת תיכון קומוניסטים שרוצים מהפכה נוסח רוסיה 1917; ואפילו מתרגל שלי לשעבר, אשר רוצה לבטל את מוסד הנציבות האירופאית.

מתוך 11 המועמדים, רק שניים (פרנסואה פיין ועמנואל מקרון) תומכים בליברליזם כלכלי. דהיינו, 82% מהמועמדים לנשיאות צרפת הם אנטי-ליברלים מוצהרים (וזוה כולל את מארי לה פן, שמצעה הכלכלי זהה לזה של השמאל הקיצוני).

לפי רוב הסקרים האחרונים, ההתמודדות היא בעצם בין ארבעה מועמדים: פרנסואה פיין (ימין-מרכז), עמנואל מקרון (שמאל-מרכז), מארי לה פן (ימין קיצוני), וז'אן-לוק מלנשון (שמאל קיצוני). ארבעתם נעים סביב 20% תמיכה, ורק שניים מהם יגיעו לסיבוב השני. אי אפשר לדעת מי יהיו השניים האלה. ערב ההצבעה, כ-40% מהמצביעים עדיין מתלבטים. שיעור המתלבטים משתנה לפי שיוכם הפוליטי: 76% ממצביעי לה-פן טוענים שהם לא ישנו את החלטתם לא משנה מה, בעוד שרק 55% ממצביעי מקרון בטוחים שהם לא ישנו את דעתם.

מבין ארבעת המועמדים הריאליים, שניים (מארי לה-פן וז'אן-לוק מלנשון) מציעים מדיניות כלכלית קיצונית והזויה. שניהם אנטי-קפיטליסטים. לה-פן רואה במדינה כלי נגד כלכלת השוק והגלובליזציה השנואות עליה. היא רוצה לפרוש מהאירו (דבר שיחמיר את הגרעון המסחרי), להעניש את החברות הצרפתיות המהגרות (במקום לשאול את עצמה מדוע חברות אלו מהגרות), ולבטל הסכמי סחר (כאילו צרפת לא מרוויחה מהם). מלנשון, מצדו, רוצה להטיל מס הכנסה של 100% על כל מי שמרוויח יותר מ 360,000 יורו בשנה, לפרוש מברית נאט"ו, ולהחליף את הרפובליקה החמישית על ידי "מהפכה עממית" נוסח הוגו צ'אבס (שאותו מלנשון מעריץ) בוונצואלה.

אלא שגם אם אחד מבין שני האנשים המסוכנים האלו ייבחר, אף אחד מהם לא יוכל ליישם את מדיניותו. זאת,

משום שהשלטון בצרפת הוא חצי נשיאותי: לנשיא יש אמנם סמכויות נרחבות, אך ממשלה שהוא ממנה חייבת לקבל אמון מן האסיפה הלאומית. ללא רוב באסיפה, הנשיא משותק. היות ושיטת הבחירות לאסיפה היא אזרית-רובנית (עם שני סיבובים), כמעט ואין סיכוי למועמדים להיבחר אם אינם משתייכים למפלגת שלטון.

למפלגתה של מארי לה-פן יש רק נציגה אחת באסיפה הלאומית (מתוך 577). באסיפה הנוכחית יש רק 15 נציגים מהשמאל הרדיקאלי. ספק עם מספרים אלה ישתנו באופן מהותי לאחר הבחירות לפרלמנט אשר תתקיימנה כחודש לאחר הבחירות לנשיאות. כך שגם אם לה-פן או מלנשון יצליחו להיבחר הם לא יוכלו ליישם את מדיניותם הקיצונית.

עמנואל מקרון הנו עמום ביותר לגבי כוונותיו. הוא מלא בססמאות, אך ללא תכנית ברורה. הוא מבטיח שינוי אך היה יועץ ושר של פרנסואה הולנד במשך כמעט חמש שנים. רוב הסוציאליסטים תומכים בו (ולא במועמדם הרשמי, והנשכח, בנואה המון), אך ספק אם הוא יוכל לגבש רוב פרלמנטרי. בשביתה הראשונה (הריטואל הצרפתי הידוע) הוא יתקפל ויחזור לשיטת פטרונ פרנסואה הולנד, דהיינו פשרות ועמידה במקום. אלא שצרפת זקוקה לרפורמות עמוקות, דומות לאלו שבוצעו באנגליה תחת תאצ'ר, ובגרמניה תחת שרודר.

רק פרנסואה פיון מציע רפורמות כאלו. הוא המועמד היחיד בעל תכנית כלכלית רצינית ואמיצה שמטרתה להתמודד עם הבעיות המבניות של הכלכלה הצרפתית: צמיחה כמעט אפסית, אבטלה גבוהה (10%), גרעון תקציבי כרוני, ופריון נמוך. הוא גם המועמד היחיד שמסוגל לקבל רוב יציב ומוצק בפרלמנט. הוא אמנם נפגע מפרשת העסקת אשתו, אך בשורה התחתונה הוא לא עבר על החוק (המתיר העסקת קרובי משפחה על ידי חברי פרלמנט) ולא הוכח שאשתו לא ממש עבדה (לא הוגש נגדו כתב אישום: הוא זומן לשימוע על ידי שופט, אך לא כל שימוע מתגלגל לכתב אישום).

מבן ארבעת המועמדים הריאליים, פיון הוא היחיד שלא מציע רעיונות מטורפים (כמו לה פן ומלנשון) ושלא יהיה ההמשך של הולנד הכושל (כמו מאקרון). סיכויו לנצח גבוליים, אך הוא הסיכוי האחרון של צרפת.

הכותב הוא ד"ר עמנואל נבון, מרצה ליחסים בינלאומיים במרכז הבינתחומי הרצליה ובאוניברסיטת תל-אביב, עמית בכיר בפורום קהלת, ופרשן בערוץ i24news

עוד בנושא:

[באופנהיימר משגרים אזהרה לקראת הבחירות בצרפת ביום א'](#)
[לקראת יום א' הקרוב - הסוחרים מתחילים להיערך לאפשרות שתרחיש האימים יקרה](#)